

TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ AŞ

SEKTÖR RAPORU

(2017)

A) DÜNYA'DA SEKTÖRÜN GÖRÜNÜMÜ

Dünya deniz sektöründe; yük, yolcu ve araç taşımacılığı, limancılık, tersanecilik hizmetleri ana faaliyetler olarak yer almaktadır. Bu faaliyetlerden limancılık hizmetleri, Şirketimizin ana faaliyet konusu olması nedeniyle burada bahsedilmiştir.

Limancılık Hizmetleri ve Kruvaziyer Turizm:

Limanlar bir ülkenin dış ticaret kapısıdır. Limanlarda gemilerden yükleme ve boşaltma ve/veya yolcu indirme ve bindirme faaliyetlerinde bulunulur. Günümüzde limanlarda yapılan yük taşımacılığının yanında yolcu hizmetleri de önem kazanmıştır.

1930'lu yıllarda Almanya tarafından dev transatlantiklerle başlatılan kruvaziyer seferler, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yunanlı armatörlerin Ege Adalarında başlattıkları gemi işletmeciliği ile gelişmeye başlamıştır.

Kruvaziyer turizmi dünyada giderek daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır. Seyahat endüstrisinin en hızlı gelişen sektörü kruvaziyer turizmdir. 1980'den beri yıllık gelişme oranı % 8'lerdedir. Hızla büyüyen kruvaziyer gemileri 3000 - 3500 turist taşımakta böylece hem kişi başına maliyetlerini düşürerek şimdiye kadar kruvaziyer almada maddi gücü olmayan turistleri de kazanmakta ve sundukları imkânlarla çok cazip bir duruma gelmektedirler. Bugünkü kruvaziyer endüstrisi kısa (3 - 4 gün), uzun (15 gün ve fazlası) kruvaziyer imkânlarıyla birçok ülkenin kentlerini gezme olanağını vermektedir. Kruvaziyerlerin çoğu Karayipler'de seyretmektedir.

Ancak Avrupa limanlarından hareket eden gemilerde bir artış görülmektedir. Türkiye limanları da kruvaziyer seferler programı dahilindedir.

Yeni gemi siparişleri ile kruvaziyer turizmde genel artış hızla devam etmektedir. 15 yıl sonra 600.000 yatağa erişilebileceği değerlendirilmektedir. Bu durumda limanlarımıza gelecek olan kruvaziyer turist sayısı 3 milyona ulaşacaktır.

Limanlarımız, ziyaretçi sayılarına bakıldığında Akdeniz limanlarıyla rekabet edebilecek duruma gelmişlerdir. Dünya çapında bu denli hızlı büyüyen bir sektörde, limanlarımızın da aynı gelişmeyi yakalamak zorunda olduğu açıktır. Akdeniz çanağında tüm ülkeler liman yatırımlarını hızlandırarak rekabet güçlerini arttırma gayreti içerisindedirler.

Ancak, küresel düzeydeki siyasi belirsizlikler, finansal risklerin yüksekliği ve küresel ekonominin gündemindeki jeopolitik risklerin kruvaziyer gemi seyahati ile limancılık sektörünü olumsuz etkileyeceği, bu nedenle de küresel ekonominin içindeki denizcilik sektörünün büyüme yönünde daha fazla ivme kazanmasını engelleyeceği öngörülmektedir.

Dünya denizciliğinde genel ekonomik yönden, küresel büyümede bir miktar artış beklenmekle birlikte zayıf ve kırılğan görünümün devam edeceği, bununla birlikte, denizyolu kuru yük ve konteyner taşımacılığının 2017 yılında kazanmış olduğu ivmenin sürebileceği öngörülmektedir.

B) TÜRKİYE' DE SEKTÖRÜN GÖRÜNÜMÜ

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemiz yalnızca kara parçası olarak değil deniz ulaşımı için de kıtalararası geçiş koridoru özelliği taşımaktadır. Özellikle dünya ticaretinde büyük önem taşıyan denizciliğin geliştirilmesi ve bu coğrafi avantajımızın en etkin şekilde kullanılması ülkemizin gelişmesi açısından önem arz etmektedir.

Son yıllarda ülkemiz denizcilik sektörü gittikçe artan bir ivme ile gelişme göstermiş ve sorunlar tartışılarak çözümlene yoluna gidilmiştir. Denizcilik sektöründeki tüm birimlerin ve kuruluşların görüşleri alınarak gerekli prosedürler, talimatlar, yönetmelikler hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Denizcilikle ilgili sorunlara çözüm arama ve gelecekte daha verimli, gelişmiş bir denizcilik sektörü için teşkilatlanma konularında önemli adımlar atılmıştır. Ulaştırma Bakanlığının organizasyon yapısı yeniden düzenlenerek Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına dönüştürülmüştür.

Limancılık Hizmetleri ve Kruvaziyer Turizm:

Ülkemizde limancılık hizmetleri son yıllarda önem kazanmaya başlamış bir faaliyettir. Liman sayısının her geçen yıl artması, hizmette kalitenin yükselmesi deniz taşımacılığının ülkemiz limanlarını tercih etmesine yol açmıştır.

Dünyadaki tüm kruvaziyer turistlerinin yüzde 11'inin yolu Türkiye'den geçmektedir. Türkiye'ye gelen turistlerin yüzde 30'unun durağı İstanbul olmakta, onu Kuşadası ve İzmir izlemektedir.

Özellikle İstanbul, uzun yıllardır kruvaziyer potansiyeli açısından da hep ilk sıralarda yer almayı başarmış, son on yılda; ağırladığı yıllık yolcu sayısında yaklaşık 3 kat artış sağlamıştır.

Uluslararası Denizcilik Örgütü IMO'nun deniz güvenliği ile ilgili olarak kabul ettiği Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Kod), 1 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe giren bu kod gereği gemilere ve liman tesislerine zorunlu uygulamalar getirilmiştir. Bu uygulamalar neticesinde yüksek güvenlik sağlanması kruvaziyer turizmin ülkemizde gelişmesini, bu gemileri işleten büyük denizcilik şirketlerinin güvenini kazanarak bu şirketlerin ülkemizi seyahat, tur ve ziyaret planlarına dâhil etmesini sağlamıştır.

Son yıllarda, ülkemizdeki kruvaziyer sektöründeki en önemli gelişme kruvaziyer limanlarımızın birçoğunun özelleşmiş olmasıdır. Limanlar, kendi trafiğini artırmak amacıyla yenilenme ve yatırım yapma gayreti içerisinde. ISPS Code güvenlik sistemi, bu yatırımların bir bölümünü oluşturmaktadır.

Ülkemiz kruvaziyer turizminde en büyük gelişme göstermiş 5 ülkeden biri olmayı başarmıştır.

Galataport olarak da ifade edilen Salıpazarı Karaköy kruvaziyer limanı yolcu memnuniyeti sıralamasında, dünyada önde gelen limanlar arasında yer almaktadır.

C) ŞİRKETİN SEKTÖR İÇİNDEKİ YERİ

Şirketimizin başlıca faaliyet konularını;

-Kuruluşumuz mülkiyetinde bulunan ve 1997 yılından başlayarak işletme hakkı devri yöntemiyle özelleştirilmiş olan Hopa, Giresun, Sinop, Rize, Antalya, Alanya, Marmaris, Çeşme, Kuşadası, Trabzon, Dikili, Ordu (Liman 30.03.2015 tarihinde Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir) ve Salıpazarı Liman Sahasının 4046 sayılı Kanun, İşletme Hakkı Devir Sözleşmeleri ve mer'î mevzuat kapsamında takibini yapmak, söz konusu limanların işletme hakkı süresince devir sözleşmesinden doğan haklarımızı izlemek, limanların faaliyetlerini ve yatırımlarını takip etmek ve limancılık konusundaki tecrübemiz ile liman işleticilerine limancılık konusunda destek sağlamak,

-Liman işletmeciliği faaliyetlerinden olan yolcu hizmetleri, gemilere su ve elektrik verme işleri,

teşkil eder.

Liman Hizmetleri ile ilgili olarak;

Liman hizmetlerimiz; Tekirdağ Liman İşletmesi Müdürlüğü, Taşucu Liman İşletmesi Müdürlüğü, Sarayburnu Liman Müdürlüğü, Çanakkale Kabatepe Limanı, Gökçeada Uğurlu, Gökçeada Kuzu ve Güllük Limanlarında yerine getirilmektedir.

Tekirdağ Limanında; pilotaj-römorkaj, barınma, palamar, tatlı su, terminal, yükleme-boşaltma ve gemilerin atıklarının alınması hizmetleri mevcut TDİ Liman Hizmetleri Tarifesi kapsamında, Kuruluşumuz tarafından yerine getirilmektedir. Limanda; 2017 yılında toplam 425 adet gemiye liman hizmeti verilmiş olup, toplam 1.391.844 ton yük elleçlemesi yapılmıştır. Ayrıca 2017 yılı içerisinde 1.627 adet Bandırma-Avşa-Erdek Ro-Ro seferleri yapılmış, bu seferlerde 29.166 adet TIR, 10.401 adet kamyon, 34.808 adet otomobil ve 2.533 adet kamyonet olmak üzere toplam 76.908 adet araç taşınması gerçekleştirilmiştir.

Daha önce Sümer Holding bünyesinde bulunan Mersin Seka Taşucu Limanı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 23.01.2017 tarih ve 69 sayılı Olur'larıyla, 17.02.2017 tarihi itibarıyla Kuruluşumuzca devralınarak işletilmeye başlanmıştır. Taşucu Limanında limancılık faaliyetleri; pilotaj-römorkaj, barınma, palamar, tatlı su, terminal, atık alım ve yükleme-boşaltma hizmetleri olarak mevcut TDİ Liman Hizmetleri Tarifesi kapsamında Kuruluşumuz tarafından yerine getirilmekte olup, Limanda yük elleçlenmesinin yanısıra Ro-Ro ve yolcu hizmeti de verilmektedir.

Mersin Taşucu Limanında 2017 yılında toplam 489 adet gemiye liman hizmeti verilmiş olup, 24.070 ton yük elleçlemesi yapılmış ve 24.241 adet yolcu ile 26.429 adet araç taşınması gerçekleştirilmiştir.

Kabatepe ve Güllük Limanlarında 2017 yılında, 6 adet gemiye palamar hizmeti ve 265 adet gemiye barınma hizmeti verilmiştir.

İstanbul'un kruvaziyer limanlarından biri olan Salıpazarı Limanına, 3000-3500 yolcu kapasiteli dünyanın en modern ve büyük kruvaziyer yolcu gemileri gelmektedir.

Salıpazarı Liman Sahasının özelleştirilmesi sonrasında yeniden yapılanması ve buna bağlı olarak ihtiyacı karşılayamaması nedeni ile Sarayburnu Rıhtımının da kruvaziyer limanı olarak hizmet verebilmesine yönelik gerekli alt ve üst yapı çalışmaları Kuruluşumuzca tamamlanmış ve deniz hudut kapısı olarak hizmet verilmeye başlanmıştır.

Sarayburnu Rıhtımı uluslararası anlamda kabul gören ISPS Kod güvenlik sistemi ile donatılmıştır. Bu sayede Limanımıza uğrayan kruvaziyer gemilerin ve yolcularının güvenliği uluslararası kurallara uygun olarak sağlanmaktadır.

Kuruluşumuzca; İstanbul Sarayburnu Limanında, 2017 yılında 13 yat, askeri ve kruvaziyer gemiyle toplam 1318 yolcuya hizmet verilmiştir.

Ç) TEŞEBBÜSÜN YERLİ VE ULUSLARARASI RAKİPLERİYLE VEYA BENZER FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLARLA KARŞILAŞTIRMASI

Ülkemizin kruvaziyer limanlarını gelen yolcu sayılarına göre sıralama ve gruplandırma yapmak gerekirse Akdeniz'deki ilk 25 kruvaziyer liman ile yarışabilecek büyüklükte olan 3 liman gözükmektedir. Bunlar; İstanbul, İzmir ve Kuşadası limanlarıdır. Ancak, bu üç limanımız da Akdeniz Limanları ortalamasının altında kalmaktadır.

Dünyanın önde gelen terminal operatörleri ve deniz taşımacılık firmaları son yıllarda giderek artan oranda liman işletmeciliği yatırımları ve limanlarımıza gemileriyle yükleme boşaltma yapımlarıyla ülkemize duyduğu güveni göstermişlerdir.